

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗΔΟΝΙ 451*

38. Μετά τοῦτο ἐτέθη ζήτημα ὅπως πρὸ παντὸς ἐξετασθῆ καὶ ὀρισθῆ τὸ δογματικὸν πρόβλημα εἰς ὃ Ὁ Θαλάσσιος εἰσηγούμενος εἶπεν ὅτι κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ βασιλέως πρέπει νὰ «παραμείνη ἀσάλευτος ἢ ἄχρι τοῦ παρόντος οὕσα πίστις»· διὸ πρὸ αὐτοῦ οὐδὲν ἕτερον διέταξεν οὔτε νὰ λεχθῆ οὔτε νὰ προαχθῆ, εἰς τοῦτο δὲ συγκατετέθη ἀμέσως καὶ ὁ λεγαῖτος Ἰούλιος, ἐπεμβὰς δὲ καὶ ὁ Ἑλπίδιος ἐδέχθη τοῦτο, ὡς δευτέρου κατὰ σειράν ἐξετάσεως ζήτημα θέσας τὴν ἀνάγνωσιν «τῶν πεπραγμένων κατὰ τὴν βασιλευούσαν ἐπ' Εὐτυχεῖ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ». Ὁ Διόσκορος ὅμως ἀπορρίπτει τὴν σειράν ταύτην τῆς ἐξετάσεως. Ἡ Σύνοδος, κατὰ τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως, συνεκλήθη διὰ τὴν ἐν Κπόλει ἐμφάνισιν νέας δογματικῆς διδασκαλίας¹. Ἡ ὀρθόδοξος διδασκαλία εἶνε σαφῶς καθωρισμένη ὑπὸ τῶν δύο συνόδων, τῆς ἐν Νικαίᾳ καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ, «καὶ ἐκβῆναι τούτων οὐκ ὀφείλομεν» ὁ δὲ βασιλεὺς συνεκάλεσεν ἡμᾶς «οὐχ ἵνα τὴν πίστιν ἑαυτῶν ἐκθώμεθα, ἦν ἐξέθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν ἥδη, ἀλλ' ἵνα ζητήσωμεν τὰ ἀναφυνέτα, εἰ συμβαίνουσι τοῖς ὀρισθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν» καὶ ἀποστρεφόμενος πρὸς τοὺς συνέδρους ἀνεφώησεν «ἢ βούλεσθε τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων ἀνασκευάσαι»; μεταχειρισθεὶς τὴν ἔκφρασιν τῆς Γ' οἰκ. Συνόδου.

Τῆς συνόδου δεχθείσης τάνωτέρω, ὁ Διόσκορος προκαλεῖ τὸ ἀνάθεμα τῶν συνέδρων κατὰ τῶν παρὰ τὰ δεδομένα τοῖς πατράσι, τοῖς τε ἐν Νικαίᾳ συνελθοῦσι καὶ τοῖς ἐνιαῦθα συνειλεγμένοις, ἢ ζητούντων ἢ πολυπραγμονούντων ἢ ἀνασκευαζόντων», μεθ' ὃ ἐπεμβαίνων πάλιν ὁ Ἑλπίδιος καὶ θεωρῶν τὸ πρῶτον θέμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου ἐξαντληθέν, διὰ τῆς παραδοχῆς τῆς γνώμης «τῶν προεδροεύντων», προέτινε τὴν εἰσαγωγὴν ἐνώπιον τῆς συνόδου τοῦ Εὐτυχοῦς, «ἐφ' ᾧ κέκριται τὰ κεκριμένα καὶ ὅς ἐστιν ὑπόθεσις πάσης τῆς πράξεως καὶ οὗ ἔνεκα γέγραπται ὑμῖν τὸ πολὺ μέρος τοῦ θεοῦ γράμματος», ὅπως ἐμφανιζόμενος «τὰ δοκοῦντα αὐτῷ διδάξῃ»². Ὁ Εὐτυχεὺς εἰσελθὼν καὶ προτραπείς ὑπὸ τοῦ Θαλασσίου νὰ ἐμφανίσῃ «τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ τὰς προσούσας αὐτῷ δικαιολογίας», πρῶτον ὑπέμνησεν εἰς τοὺς συνέδρους τοὺς κοινούς μετ' αὐτῶν ἀγῶνας αὐτοῦ κατὰ τοῦ Νεστορίου ἐν τῇ συνόδῳ τοῦ 431, μεθ' ὃ ὑπέβαλε γραπτὴν ἐκθεσιν τῆς πίστεώς

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους σ. 356.

1. «Κεκινημένων τινῶν ἐν Κπόλει τὴν Σύνοδον προσέταξε γενέσθαι» Schwartz p. 86.

2. Mansi VI c. 628. Schwartz αὐτ. p. 88-89.

του, ἥτις καὶ πρωτοκολληθεῖσα ἀνεγνώσθη. Ὁρθόδοξος ὢν ἐκ παίδων καὶ ἐκλέξας τὸν μονήρη βίον δὲν ἀφέθη ἡσυχος, ἀλλ' ἐκινδύνευσε τὰ ἔσχατα «διὰ τὸ κατὰ τὸν ὄρον τῆς ἐνταῦθα προτέρας ἀγίας συνόδου μὴ προσδέξασθαι παρὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ «ἐκτεθεῖσαν πίστιν φρονεῖν», ἣν καὶ ἐκθέτει ἐπαναλαμβάνων τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας. Ταύτην τὴν πίστιν καὶ ἡ προτέρα ἐν Ἐφέσῳ ἐβεβαίωσε σύνοδος. ἤς προέστη ὁ μακάριος Κύριλλος «καὶ ὄρον ἐξήνεγκε τὸν παρὰ ταῦτα προστιθέντα τε ἢ ἐπινοοῦντα ἢ διδάσκοντα ἐπιτιμίαις, τοῖς τότε ἐγγριφεῖσιν, ὑποκεισθαι, ὢν τὰ ἴσα ἐν βίβλῳ ἀπέστειλέ μοι ὁ μνημονευθεὶς πατὴρ ἡμῶν ἐπίσκοπος Κύριλλος, ἦν καὶ μετὰ χεῖρας ἔχω». Εἰς τὴν ἀγίαν ταύτην σύνοδον ὑπακούσας «τὸν ὄρον ταύτης ἄχρι τοῦ παρόντος ἐφύλαξα»¹. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐκθέσεως τοῦ Εὐτυχοῦς εἶναι προφανής· παραλείπων τὸ συμπλήρωμα τοῦ ἐν Νικαίᾳ Συμβόλου διὰ τῶν ἐν Κπόλει τῷ 381 προσθηκῶν κατὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀπολλιναρίου, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐδέχτο ἀκέραιον τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας, ἀπέφευγε τὸν κίνδυνον ν' ἀντικρύσῃ τὸ ἐπιχείρημα, τὸ στηριζόμενον ἐπὶ τῆς νέας τοῦ Συμβόλου ἐκφράσεως «ἐκ Πνεύματος ἀγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου», καὶ ἐφ' οὗ ἐστηρίχθη ἡ διδασκαλία περὶ δύο φύσεων ἐν τῷ Χριστῷ² καὶ συγχρόνως διηκόλυνεν εἰς τὸν Διόσκορον τὴν διαδικασίαν. Κατ' αὐτήν, ὁ Εὐτυχὴς ὁμολογῶν τὸ ἐν Νικαίᾳ Σύμβολον εἶνε ὀρθόδοξος· ὁ Φλαβιανὸς διδάσκων δύο φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ, δῆλα δὴ νέον τι μὴ ὑπάρχον ἐν τῷ Συμβόλῳ τούτῳ, παραβαίνει τὸν ὄρον τῆς ἐν Ἐφέσῳ οἰκ. Συνόδου καὶ διὰ τοῦτο εἶνε αἰρετικός. Οὕτω δ' ἐκθέσας τὴν πίστιν αὐτοῦ ὁ Εὐτυχὴς ἀφηγείται κατόπιν ἐν τῷ λιβέλλῳ αὐτοῦ τὰ κατὰ τὴν κατηγορίαν τοῦ Δορυλαίου, τὴν πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς του εἰς τὴν ἐνδημοῦσαν Σύνοδον ἀποφασισθεῖσαν καταδικὴν του, τὴν ἄρνησιν τοῦ Φλαβιανοῦ νὰ δεχθῇ τὴν γραπτὴν ὁμολογίαν του καὶ ν' ἀναγνώσῃ αὐτήν, καὶ ταῦτα ἐν μέσῳ θορύβου καὶ ταραχῆς καὶ ἐπιθέσεως κατ' αὐτοῦ ὑπὸ πολλῶν. Ὁ Φλαβιανός, λέγει, «ἀπῆται με ἕτερά τινα παρὰ τὰ ἐκτεθέντα ἐν τῇ Νικαίᾳ καὶ ἐν Ἐφέσῳ πρότερον εἰπεῖν», ἀλλ' ἐγὼ «παρεκάλουν γνωρισθῆναι τῇ ὑμετέρᾳ ἀγίᾳ συνόδῳ, ὡς τοῖς παρ' ὑμῖν δοκιμαζομένοις ἔτοιμος ὑπάρχων ἐμμένειν»· ἀλλ' εἰς ταῦτα ἐπηκολούθησεν ἡ καθήρεσις καὶ κατ' ἰδίαν ἔπειτα ἠλλοιώθησαν τὰ Πρακτικὰ ὡς πρὸς τὰς ἐμὰς καταθέσεις καὶ τὰς γνώμας τῶν συνεδρῶν, «οὐδένα λόγον τοῦ Φλαβιανοῦ ποιησαμένου τῆς ἐμῆς εἰς τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα ἐπικλήσεως οὔτε τὰς ἐμὰς πολὺς αἰδεσθέντος, ἐν τοῖς κατὰ τῶν αἰρετικῶν πολέμοις καὶ τῇ τῆς εὐσεβείας ὁμολογίᾳ καταγρησάντος, ἀλλ' ὡς ἔξουσίαν ἔχων πάντα κατὰ μόνας περὶ τῆς πίστεως πράττειν καὶ μηδὲν τῇ ὑμετέρᾳ ἀγιότητι τῶν τῆς τοσαύτης κρίσεως ἐπιτρέπειν δικαίων». Μετὰ τὴν καθάρεισιν παρεδωκέ με, λέγει, τῷ εἰς τοῦτο συντεταγμένῳ πλήθει κατὰ τὸ ἐπισκοπεῖον καὶ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ὡς αἰρετικὸν καὶ βλάσφημον καὶ Μανιχαῖον διαχειρισάσθαι», ὅτι εἰς διαφόρους ναοὺς διέταξε ν' ἀνα-

1. Mansi VI c. 629-632. Schwartz p. 90-91.

2. Τοῦτο θὰ ὑποδειχθῇ βραδύτερον εἰς τὸν Διόσκορον ἐν Χαλκηδόνι ὑπὸ τοῦ Κυζίκου Διογένης Mansi VI c. 632. Schwartz p. 91.

γινώσκηται ἡ καθάρσεις μου καὶ τὸ ἀνάθεμα κατ' ἐμοῦ, ἀφώριζε δὲ τοὺς κοινωνοῦντας πρὸς με μὴ περιμείνας τὴν κρίσιν τῆς συνόδου ὑμῶν, καὶ παρὰ τὴν συνήθειαν ἐξηνάγκαζε τὰ διάφορα μοναστήρια νὰ υπογράψωσι τὴν καταδίκην μου «καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν δὲ ἐξέπεμψε τοὺς χάρτας καὶ πολλαχοῦ» ὅπως καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι καὶ μοναχοί, κάπερ μὴ δικάσαντες, υπογράψωσι, «καίτοι μᾶλλον ὀφείλων πρὸ πάντων τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἐπιστεῖλαι, οὓς καὶ ἐπεκαλεσάμην». Δι' αἰτήσεώς μου πρὸς τὸν βασιλέα παρεκάλεσα τὴν σύγκλησιν τῆς ὑμετέρας συνόδου καὶ «δέομαι νῦν τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης λογίσασθαι τὴν κατασκευασθεῖσάν μοι συκοφαντίαν καὶ ἐπιβουλήν καὶ τὴν ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας γενομένην ταῖς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίαις ταραχὴν καὶ τὸ ἐκ τούτου πολλοῖς ἀναφυὲν σκάνδαλον, καὶ διὰ τῆς προσοῦσης ὑμῖν φιλοχρίστου σοφίας τοὺς μὲν τούτων αἰτίους τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑποβαλεῖν θεσμοῖς, πᾶσαν δὲ βλασφημίαν καὶ ἀσεβείαν ὀρίζαν ἐκκόψαι». Καταπαύει δὲ ἐπαναλαμβάνων τὴν πίστιν αὐτοῦ εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰς διατάξεις τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, ἣν καὶ ὀνομάζει «δευτέραν» μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ'.

39. Ἀναγνωσθεῖσης τῆς ἐκθέσεως τοῦ Εὐτυχοῦς ὁ Φλαβιανὸς παρετήρησεν ὅτι ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Εὐτυχὴς ὁμολογεῖ ὅτι κατήγορος αὐτοῦ ἐν Κπόλει, ἦτο οὐχί τις ἄλλος, ἀλλ' ὁ Δορυλαίου Εὐσέβιος, οὗτος πρέπει νὰ παραστῇ καὶ ἐντοῦθα πρὸς παραχρῆν ἐξηγήσεων κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν κανόνων· ἐπεμβὰς ὅμως ὁ κόμισ Ἐλπίδιος ἐδήλωσεν ὅτι κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως, τοῦ «εὐρετοῦ καὶ φύλακος τῆς τάξεως τῶν νόμων», οἱ πρῶην δικασταὶ τοῦ Εὐτυχοῦς ἐν Κπόλει ἐνταῦθα ἔχουσι τὰς ἐπινομήτων καὶ δὲν ἔχουσι εἰσέτι δικαίωμα παραχρῆς ἐξηγήσεων, ἀφοῦ ἡ Σύνοδος οὐδὲ τοῦτο εἰς αὐτοὺς ἀκόμη δὲν ἔδωκε τὸ δικαίωμα, αὐτὴ ἔχουσα τὸ καθῆκον τοῦ κατηγόρου· «νῦν τοίνυν ὑμεῖς συνεληλύθατε ὥστε τοῖς κρίνασιν χρῆναι, οὐ μὴ ν' ἀνωθεν κατηγόρου δέξασθαι πρόσωπον καὶ θορύβου πάλιν ἀρχὴν ἑτέραν γενέσθαι»¹. Τοῦτο, φαίνεται, προηκόησε δυσφορίαν διὰ τοῦτο παρέστη ἀνάγκη ν' ἀποφανθῇ ἡ Σύνοδος· οὕτω πρῶτον ἐπίδοκιμάσαντος τὴν παράνομον τοῦ Ἐλπιδίου πρότασιν τοῦ Διοσκόρου, ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ αὐτῆς χωριστὰ μὲν 17 σύνεδροι, πρωτοστατούντων τοῦ Ἰουβενάλιου, τοῦ Ἐφέσου, τοῦ Θαλασπίου, τοῦ Ἀγκύρας, τοῦ Βηρυτιοῦ, εἶτα δὲ ὁμαδικῶς «ἡ ἅγια σύνοδος εἶπε: Πάντες θέλομεν ἀναγνωσθῆναι τὰ πεπραγμένα»². Οἱ λεγῶνται σιωπῶντες ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, προσκληθέντες τελευταῖοι ὑπὸ τοῦ Διοσκόρου νὰ εἴπωσι καὶ αὐτοὶ γνώμην, συγκατετέθησαν μὲν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον ν' ἀναγνωσθῇ πρῶτον ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Λέοντος, ὡς εἶπεν ὁ Ἰούλιος, ἐνῶ ὁ

1. Mansi VI c. 640-644. Schwartz p. 94-96.

2. Mansi VI c. 640-644. Schwartz p. 97.

3. Ὅσακις ἀναγράφεται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς «ἡ ἅγια σύνοδος εἶπε» καὶ «πάντες εἶπον» ἢ «πάντες θέλομεν» νοοῦνται κυρίως οἱ αἰγύπτιοι ἐπίσκοποι, θεωρητικῶς ἐπίδοκιμάζοντες τὴν γνώμην τοῦ Διοσκόρου. Περὶ Schwartz p. 140-141.

Ἰλαρος ἀδεξιώτερον προσέθηκεν ὅτι καὶ ὁ πάπας ἔγραψεν ὅσα ἐπέστειλε πρὸς τὴν Σύνοδον μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ Πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσης. Τοῦτο ὅμως ἔσπευσε νὰ ἐκμεταλλευθῆ ὁ Διόσκορος εἰπὼν ὅτι συνεπὲς εἶναι καὶ εὐλογον πρῶτον ν' ἀναγνασθῶσι τὰ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει πεπραγμένα καὶ ἔπειτα τὰ γράμματα τοῦ ἐπ. Ρώμης. Ἐπὶ τῇ δηλώσει ὅμως τῶν λεγμάτων ὁ Εὐτυχῆς προέβαλε τὴν περὶ αὐτῶν ἐξῆς ἐπιφύλαξιν: «Οἱ ἀποσταλέντες θεοσεβέστατοι ἄνδρες ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς Ρωμαιοῦν εἰς τὴν ἀγίαν ὑμῶν σύναδον ὑποποτίμοι γεγονάσιν» κατήχησαν γὰρ πρὸς Φλαβιανὸν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον καὶ ἠρίστησαν παρ' αὐτῷ καὶ συνεκροτήθησαν καὶ πίστεως θεραπείας παρ' αὐτοῦ ἠξιώθησαν· ἀξίω οὖν τὴν ὑμετέραν ἀγιότητα, εἴτι παρὰ τὸ δίκαιον γίγνοιτο παρ' αὐτῶν κατ' ἐμοῦ, τοῦτο πρόκριμά μοι μὴ φέρειν». Μετὰ τοῦτο ἐπηκολούθησεν ἡ ἀνάγνωσις τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσης ὑπὸ τοῦ ἀλεξανδρινοῦ εἰσηγητοῦ νοταρίου πρεσβυτέρου Ἰωάννου ἐκ τοῦ ἔτερου τῶν δύο ἀντιτύπων, τὰ ὁποῖα ὑπέβαλον ὁ Φλαβιανὸς καὶ ὁ Εὐτυχῆς'. Ἀνεγνώσθησαν δὲ κατὰ σειράν τὰ ἐν τῇ α' καὶ β', συνεδρία τῆς Ἐνδημούσης' ἐπὶ τῇ ἀπαγγελίᾳ τοῦ Κυρίλλου¹, οἱ αἰγύπτιοι ἐπίσκοποι ἀνεφώνησαν διακόφαντες «ἀεὶ μνεῖα Κυρίλλου· Διόσκορος καὶ Κύριλλος μίαν πίστιν ἔχουσιν· οὕτω φρονεῖ πᾶσα ἡ σύνοδος· Κυρίλλου αἰωνία ἡ μνήμη' εἴ τις ἀνασκευάζει, ἀνάθεμα· εἴ τις ἐπεξεργάζεται, ἀνάθεμα· ἐπικατάρatos ὁ προστιθείς· ἐπικατάρatos ὁ καινίζων», τοῦ λεγάτου Ἰουλίου προσθέσαντος ὅτι καὶ «ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα οὕτω φρονεῖ»· ὁ ἐνθουσιασμὸς οὗτος ὅμως δὲν ἐπανελήφθη ὅτε ἀνεγνώσθη ἡ τοῦ Κυρίλλου ἐπιστολὴ τῶν Διαλλαγῶν. (Ἐμφρανίσθησαν), ἐν ἧ ἰσὸσον σαφῶς ἡ περὶ δύο φύσεων διδασκαλία ἐκτίθεται. Ὅτε δὲ ἀνεγνώσθη ἡ δῆλωσις τοῦ Φλαβιανοῦ, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν δύο ἐπιστολῶν τοῦ Κυρίλλου εἰπόντος ἐν τῇ Ἐνδημούσῃ «Ἀναγκαῖον καὶ εὐσεβὲς συνθέσθαι ἡμᾶς τοῖς ὀρθῶς δεδογμένοις· τίς γὰρ τοῖς τοῦ ἁγίου Πνεύματος λόγοις ἀντιτῆναι δυνήσεται; αἱ γὰρ ἀναγνωσθεῖσαι ἐπιστολαὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης καὶ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου.. ἀκριβῆ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ κατὰ καιροῦς συνεληθόντων τὴν διάνοιαν ἠρμήνευσαν διδάξαι ἡμᾶς, ὅπερ καὶ ἡμεῖς ἐφρανήσασμεν ἀεὶ καὶ φρονοῦμεν, ὡς βίαιπερ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ μονογενῆς, θεὸς τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀνάρχως γεννηθεὶς κατὰ τὴν θεότητα, ἐπὶ τέλει δὲ καὶ ἐν ὑστέροις καιροῖς ὁ αὐτὸς δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένου γεννηθεὶς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιος τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος τῇ μητρὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπό-

1. Mansi VI c. 649. Schwartz p. 99.

2. Οὗ τὴν διδασκαλίαν ὁ Δορυλαίου ἐδήλου ὅτι ἀσπάζεται (βλ. ἀν. § 23).

3. Αἱ βλαβὲρ τοῦ Κυρίλλου ἐνθουσιάζει αὐταὶ ἐπιφανήσεις ἦσαν βεβαίως ἀκαιροί, διότι ἡ διδασκαλία αὐτοῦ παρετίθετο ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν τῶν ἄλλων μεγάλων πατέρων ἀπὸ Ἀθανασίου μέχρι Πιρόκλου.

τητα· καὶ γὰρ ἐκ δύο φύσεων ὁμολογοῦμεν τὸν Χριστὸν εἶναι μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, ἐν μιᾷ ὑποστάσει καὶ ἐνὶ προσώπῳ, ἕνα Χριστὸν, ἕνα Υἱόν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦντες», πολλοὶ συνέδροι τῆς ἐν Ἐφέσῳ νῦν Συνόδου, ἐκ τῶν μὴ μεμνημένων εἰς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν αὐτῆς ἐπευφήμουν τὸν Φλαβιανόν, ἄλλοι δὲ καὶ σιωπῶντες ἀπεδείκνυον ἑαυτοὺς ἐπιδοκιμάζοντας τὰ ἐν ΚΠόλει πεπραγμένα, ὡς ἐν Χαλκηδόνι ἔμαρτύρησε ὑπ' οὐδενὸς διαψευσθεῖς, ὁ Κλαυδίουπόλεως Θεόδωρος'. Εἰς τὰς ἐπευφημίας ὁμως ταύτας ἀπεκρίθησαν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Διοσκόρου «εἰς δύο ποιήσατε τοὺς λέγοντας δύο φύσεις· τοὺς τὰ δύο λέγοντας διχάσατε, ἀνέλετε, ἐκβάλετε», ἀποκαλοῦντες αὐτοὺς Νεστοριανούς, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν κραυγῶν ὑποδεχθέντες καὶ τῶν ἄλλων συνέδρων τῆς Ἐνδημούσης τὰς γνώμας περὶ δύο φύσεων «οὐδεὶς δύο λέγει τὸν Κύριον μετὰ τὴν ἕνωσιν τὸ ἀμεριστον μὴ μέριζε· ταῦτα Νεστόριος ἐφρόνησε»¹. Ὁ προεδρεύων Διόσκορος ἐπιβάλλει σιωπὴν εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ ὅπως ἀκουσθῶσι καὶ ἄλλοι Νεστόριοι ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ὑπολειπομένων συνέδρων τῆς Ἐνδημούσης, ὧν τὰς γνώμας ἐξακολουθεῖ ἀναγινώσκων ὁ εἰσηγητής, ὅστις καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ σπεύδει νὰ διακηρῦξη ὅτι ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀναγνωσθέντων βεβαιοῦται ὅτι, οἱ ταῦτα εἰπόντες πίστιν ἑτέραν παρὰ τὴν ἐκτεθειῆσαν ἐν τῇ Νικαέων καὶ βεβαίως θεῖσαν ἐνταῦθα τὸ πρότερον ἐξέθειοντο». Ἀναγνωσθείσης τῆς γνώμης τοῦ Σύμωνα Αἰθερίου, συναινέσαντος εἰς ὅσα οἱ λοιποὶ τῆς Ἐνδημούσης εἶπον, οὗτος παρὼν καὶ νῦν ἠρνήθη ὅτι εἶπε ταῦτα καὶ ἔδημιούργησε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐπλαστογραφήθη ἡ γνώμη αὐτοῦ², μεθ' ὃ συνεπληρώθη ἡ ἀνάγνωσις τῆς β'. πράξεως τῆς Ἐνδημούσης καὶ τῆς γ'. καὶ τῆς δ'. Ἐπὶ τῇ ἐκφωνήσει τοῦ διατάγματος τοῦ Θεοδοσίου ὅπως κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Εὐτυχοῦς πρὸ τῆς συνόδου παρευρίσκειται καὶ ὁ πατρίκιος Φλωρέντιος καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς θέλει ὅπως τηρηθῆ ἡ πίστις τῆς ἐν Νικαία καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου οἱ ἐγκάθετοι ἐξεργάησαν εἰς εὐφημίας ὑπὲρ τοῦ βασιλέως⁴. Ὅτε ἐξεταζομένου τοῦ Εὐτυχοῦς ἐν τῇ Ἐνδημούσῃ ἀνεγνώσθη ἡ πρὸς αὐτὸν ἐρώτησις τοῦ Δορυλαίου ἂν ὁμολογεῖ δύο φύσεις μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, οἱ ἐγκάθετοι ἐκραύγασαν «Ἄρον, καῦσον Εὐσέβιον· οὗτος ζῶν κατ' οὗτος εἰς δύο γίνηται· ὡς ἐμέρισε μερισθῆ»· ὁ δὲ Διόσκορος ἠρώτησε τοὺς παρισταμένους «ἀνεκτὸς ὑμῖν ἔστι οὗτος ὁ λόγος, μετὰ τὴν

1. Mansi VI c. 604. Schwartz p. 76 «καὶ ἀνεγινώσκοτο μὲν (ἐν Ἐφέσῳ) τὰ ὑπομνήματα καὶ εὐφημεῖτο ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανός· μεταξὺ δὲ τῶν εὐφημιῶν ἡμεῖς ἐσιωπῶμεν, ὡς καλῶς πεπραγμένων τῶν πραχθέντων». Ὡς εἶναι εὐνόητον τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἀριστρικῆς συνόδου ἀποσιωπῶσι τὴν λεπτομέρειαν ταύτην.

2. Mansi VI c. 685. Schwartz p. 118.

3. Mansi VI c. 688-689. Schwartz p. 118-119. Ἐξ ὅσων βραδύτερον ἐν Χαλκηδόνι προσεπάθησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐνταῦθα διαγωγὴν τοῦ ὁ Αἰθέριος κατέστη γελοῖος καὶ ἀπέδειξεν ὅτι ὑπέκυρνε εἰς τὸν φόβον τῆς καθαιρέσεως (αὐτόθι).

4. «Πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· μεγάλη ἡ πίστις τῶν βασιλέων.. τῷ εὐσεβεῖ τῷ ὀρθοδόξῳ.. τῷ ἀρχιερεῖ βασιλεῖ, ἀκούετε, ἅγιοι πατέρες· εὐχαριστοῦμεν τοῖς ὀρθοδόξοις βασιλεῦσι» Schwartz p. 138.

ἐνανθρώπησιν δύο φύσεις εἰπεῖν»; Εἰς ἀπάντησιν ἠκούσθησαν ἀραιὰ φωναί «ἀνάθεμα τῷ λέγοντι» μὴ ἱκανοποιήσασαι τὸν προεδρεύοντα, ὅστις ἐπανελάβεν «ἐπειδὴ καὶ τῶν φωνῶν ὑμῶν χρεῖαν ἔχω καὶ τῶν χειρῶν, εἴ τις οὐ δύναται βοῆσαι τὴν χεῖρα ἐκτεινάτω»· ἀντὶ τούτου οἱ αἰγύπτιοι ἐπανελάβον «εἴ τις λέγει δύο ἀνάθεμα». Οὕτω συνεπληρώθη ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσης διὰ τῆς καταδίκης τοῦ Εὐτυχοῦς. Ἐπὶ τῇ δηλώσει ὅμως τούτου ὅτι τὰ πρακτικά παρεποιήθησαν, διετάχθη ἡ ἀνάγνωσις καὶ τῆς περὶ τούτου ἀνακρίσεως τῆς γενομένης ἐντολῇ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταδικασθέντος¹. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Σμύρνης Αἰθερίχου τότε καὶ Βασίλειος ὁ Σελευκεῖας καὶ Σέλευκος ὁ Ἀμασειᾶς ὑπὸ τὸ κράτος τῆς προφανῶς ἐχθρικής ἐν τῇ Συνόδῳ ἀτμοσφαιράς κατὰ τῆς Ἐνδημούσης συνόδου ἐδήλωσαν ὅτι ἀνακριβῶς ἀνεγράφησαν εἰς τὰ πρακτικά αἱ γνώμαι αὐτῶν ἢ ὅτι κακῶς αὐτὰ ἐρμηνεύονται καὶ ἀνακαλοῦσιν αὐτάς². Ὅτε δὲ ὁ Πατριάρχης Φλαβιανὸς ἐχαράκτηρισε ψευδῆ τὴν κατὰ τὸν ἔλεγχον τῆς ἀκριβείας τῶν πρακτικῶν κατάθεσιν τοῦ σιλευνταρίου Μάγνου, ὁ Διόσκορος ἀπήτησεν ὅπως πᾶσαν δικαιολογίαν αὐτοῦ ὁ Φλαβιανὸς ὑποβάλλῃ ἐγγράφως. Ὁ οὕτω χυδαίως προσβληθεὶς πατριάρχης ὑπέμνησεν ὅτι ὁρθῶς εἰς αὐτὸν εἶχεν ἐν ἀρχῇ τῆς συνεδρίας ἀπαγορευθῆ πᾶσα ἀνάμειξις εἰς τὴν συζήτησιν, διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἐλπιδίου δηλ. ἀνακοινωθείσης βασιλικῆς διαταγῆς ὅπως, οἱ ἐν Κπόλει δικάσαντες τὸν Εὐτυχῆ παρακάθηται σιωπῶντες διεκήρυξε δὲ ὅτι ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα ἐκ τῶν πρακτικῶν οὐδὲν προκλύπει τὸ ἐνοχοποιεῖν αὐτόν, διότι οὔτε ἐδόξασεν οὔτε ἐφρόνησέ ποτε οὔτε φρονήσει ἄλλως ἢ ὡς οἱ ἐν Νικαίᾳ καὶ Ἐφέσῳ πατέρες ἐδόξασαν³.

40. Περαιτωθείσης οὕτω τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσης συνόδου, ὁ Διόσκορος προέτεινεν εἰς τοὺς συνέδρους ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ἀναγνωσθέντων νὰ εἰπωσι ἕκαστος πῶς νομίζει πιστεύοντα τὸν ἀρχιμανδριτὴν Εὐτυχῆ καὶ τί περὶ αὐτοῦ ἀποφασίζει⁴. Εἰς ἀπάντησιν πρῶτος ὁ Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος εἶπε τὸν Εὐτυχῆ «ὀρθοδόξοτατον» ἐπὶ τῇ βίσει τῆς ἐπανελημμένης δηλώσεώς του ὅτι «ἀκολουθεῖ» τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ παρασχεθεῖσι τῇ προτέρῳ μεγάλῃ καὶ ἁγίᾳ συνόδῳ» καὶ θέλει τὴν ἀποκατά-

1. «Ὡς τοῦτο ἐβεβαίωθη ὅτι αὐτῶν τῶν αἰγυπτίων επισκοπων. Mansi VI c. 740=Schwartz p. 140—141.

2. Mansi VI c. 756—828=Schwartz p. 147—179. Παρὰ Hefele (II 2 p.683). Il est vrai qu' a Ephèse, à la prière du bienheureux ἐν Jean, j' avais été amené à changer mon vote de C-ple etc.

3. Mansi VI c. 828=Schwarz p. 179. Ὁ Σελευκεῖας ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τούτων ἐδήλωσε: «παρεκάλεσα (ἐν Ἐφέσῳ) διορθώσασθαι τὴν διαλαλίαν μου (τὴν ἐν Κπόλει) δεδοικώς σε τὸν εὐλαβέστατον Διόσκορον καὶ φοβούμενος πολλὴν γὰρ ἐπέστησας ἡμῖν τότε ἀνάγκη, τὴν μὲν ἔξωθεν τὴν δὲ ἀπὸ τῆς γλώσσης σου». Τοῦτο ἐσφαλμένως ἀποδίδει ὁ Leclercq.

4. Mansi VI c. 833=Schwartz p. 182.

5. Mansi VI c. 834 «δήλων ὄντων τῶν πραχθέντων, λεγέτω ἕκαστος τῶν παρόντων ἁγίων επισκόπων οἷως οἶδε πιστεύοντα τὸν ἀρχιμανδριτὴν Εὐτυχῆ καὶ τί περὶ αὐτοῦ τυποῖ».

στασιν αὐτοῦ ἐν τῷ μοναστηρίῳ «καὶ ἐν τῷ οἰκίῳ βαθμῷ». Ὁ Ἄντιοχειας Δόμνος, ὁ πρῶτος καταγγέλλας τὸν Εὐτυχή ὡς αἰρετικὸν εἰς τὸν βασιλεῖα καὶ ὑπογράψας εἰς τὴν πράξιν τῆς ἐν Κπόλει καταδίκης αὐτοῦ, ἐκήρυξεν αὐτὸν ἄξιον ν' ἀπολάβῃ πάλιν τὴν ἀξίαν τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τὴν προστασίαν τοῦ μοναστηρίου του, διεφώνησε, δηλ. πρὸς τὴν κρίσιν τῆς Ἐνδημούσης συνόδου καὶ ἠρκέσθη εἰς τὴν γενικὴν ὁμολογίαν τοῦ Εὐτυχοῦς ὅτι συμφωνεῖ πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν δύο οἰκ. Συνόδων, ἐνῶ διαφωνεῖ πρὸς τὸ ἐπίσημον σύμφωνον τοῦ 433 ὡς πρὸς τὸ δόγμα τῆς ἐνανθρωπήσεως, Τοῦτοις ἠκολούθησαν δικαιολογοῦντες τὰς γνώμας αὐτῶν ὁ Καισαρείας Βασίλειος, ὁ Ἐφέσου Στέφανος, ὁ Ἀγκύρας Εὐσέβιος, ὁ Ἀφροδισιάδος Κύρος καὶ ὁ Κυζίκου Διογένης, οἱ δὲ λοιποὶ 104 ἅπλως ἄνευ τινὸς δικαιολογίας ὑπέγραψαν τὴν πράξιν τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Εὐτυχοῦς· ὁ Βαρσουμάς, ὅστις μόνον συριστὶ ὠμίλει καὶ ἐνόει διὰ διερμηνέως, εἶπε «Κἀγὼ ὡς τέκνον, ἐξακολουθῶν τοῖς ἰδίοις πατράσι καὶ μαρτυρῶν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιμανδρίτου Εὐτυχοῦς, συνείθεμαι καὶ συναίνῳ καὶ χαίρω ὅτι περ ἀποδεδώκατε αὐτῷ τὸν τῆς ἱερωσύνης βαθμὸν καὶ τὸ ἄρχειν τοῦ ἁγιωτάτου αὐτοῦ μοναστηρίου». Τέλος ὁ πρόεδρος Διόσκωρος ἄνευ ἄλλης κρίσεως ἢ δικαιολογίας «ἐβεβαίωσε» μόνον τὰς «ψήφους πάσας ταύτης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμένης συνόδου ἐπὶ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀρχιμ. Εὐτυχεῖ» προσθεῖς καὶ τὴν ἰδίαν γνώμην «ὥστε τοῦτον τελεῖν ἐν τῇ πρεσβυτερίῳ τάξει, ἡγεῖσθαι δὲ καὶ τοῦ οἰκείου μοναστηρίου καθὰ καὶ πάλαι». Ἐκ τῶν 232 ὁμοῦ παραστάντων ἐν τῇ α'. ταύτῃ συνεδρίᾳ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ Εὐτυχοῦς ἐψήφισαν 117, ὧν οἱ 4 δι' ἀντιπροσωπείας· ἠρνήθησαν δὲ ψήφον 18 ἢ 17, ὧν δύο ἦσαν οἱ παπικοὶ λεγάτοι, ὁ Κπόλεως Φλαβιανὸς καὶ ἕτεροι 14 ἢ 15, οὐχὶ πάντες ἐκ τῶν μετασχόντων τῆς Ἐνδημούσης, ἐν ᾧ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐν Κπόλει καταδικασάντων τὸν αἰρετικὸν ἠθώσαν ἤδη αὐτὸν ἐν Ἐφέσῳ, ἐν οἷς Βασίλειος ὁ Σελευκείας, Σέλευκος ὁ Ἀμασειας, Λιθέριχος ὁ Συύρνης.

Οἱ λεγάτοι ἠρνήθησαν ψήφον χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῶσιν¹, εἰ καὶ ἐγίνωσκον τὴν περὶ αὐτοῦ κρίσιν τοῦ Λέοντος· ὁ δὲ Φλαβιανὸς οὐδ' ἠρωτήθη κἄν, ὡς ἀποκλεισθείσης τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὴν περὶ τοῦ Εὐτυχοῦς κρίσιν τῆς Συνόδου. Εὐθὺς μετὰ τοῦτο ἡ Γραμματεία τῆς Συνόδου εἰσήγαγεν αἰτήσιν 35 μοναχῶν τῆς Μονῆς τοῦ Εὐτυχοῦς, οἵτινες μετὰ τὴν καταδίκην τούτου ὑποστάντες τὰς ἐκ ταύτης συνεπειὰς τῆς ἀπαγορεύσεως καὶ ἀκοινωνησίας, ἀπήτουν παρὰ τῆς Συνόδου τὴν ἄρσιν τούτων τῶν μέτρων. Τὸ ἱκανῶς θρασὺ τοῦτο ἔγγραφον χαρακτηρίζει τὸν Φλαβιανὸν συκοφάντην καὶ ὑβριστὴν τοῦ ἡγουμένου αὐτῶν, ἀπαιτήσαντα τὴν φύλαξιν τῆς περιοουσίας τῆς Μονῆς δῆθεν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν, οὐδεμίαν ἐπιεικίαν ἐπιδειξάμενον πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ ἑννέα μῆνας

1. Οὔτε ἐκ τῶν δηλώσεων τοῦ Ἰλάρου οὔτε ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ πάπα Λέοντος μετὰ τὴν σύνοδον ἐξάγεται ἂν πλὴν τῆς ἀρνήσεως νὰ εἰπωσὶ τι καὶ νὰ ἐπογράψωσι τὴν ἀθώωσιν τοῦ Εὐτυχοῦς εἰπὼν τι περὶ αὐτοῦ οἱ λεγάτοι.

(Δεκέμβριος 448—Αύγουστος 449) οὔτε κατὰ τὰς μεγάλας ἐορτὰς τῶν Χριστουγεννίων καὶ Θεοφανείων οὔτε κατὰ τὸ Πάσχα, ὅτε καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία μετριάζουσι τὰς ποινὰς τῶν τιμωρηθέντων. Αἰτοῦντες δὲ οἱ μοναχοὶ τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν ἀξιούσι καὶ τὴν τιμωρίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου αὐτῶν διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀδικίαν¹. Ὁ Διόσκορος ἐρωτήσας αὐτοὺς περὶ τῆς πίστεως αὐτῶν, ἂν δηλ. φρονῶσιν ὡς οἱ μακάριοι Ἀθανάσιος καὶ Κύριλλος καὶ Γρηγόριος «καὶ πάντες οἱ ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι» καὶ ὡς ἐξέθηκε τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ ἐν τῷ πρὸς τὴν Σύνοδον λιβέλλῳ ὁ Εὐτυχῆς, καὶ ἂν ἀναθεματίζωσι τοὺς τάναντία φρονοῦντας, ἐπὶ τῇ εἰς πάντα ταῦτα καταφατικῇ αὐτῶν ἀποκρίσει καὶ κατοπίν συντόμου εἰσηγήσεως τοῦ Ἰουβενάλιου, ὅτι ἡ ἐπὶ τούτοις ἀποκατάστασις αὐτῶν ὡς ὀρθοδόξων ἐπιβάλλεται, διετύπωσε τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν: Ἀήλων ὄντων τῶν πεπραγμένων καὶ πάσης τῆς ἀγίας ταύτης συνόδου συναινεσάσης καὶ ἀποδόσης τὴν κοινωνίαν τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀρχιμανδριτῇ Εὐτυχεῖ ἔτι τε καὶ τὴν τοῦ πρεσβυτερίου ἀξίαν, πρὸς δὲ τούτοις ἀπολυσάσης καὶ πάντας τὰς συνόντιας αὐτῷ κληρικούς, ἦτοι μονάζοντας, δίκαιόν ἐστι λοιπὸν καὶ ἀκόλουθον καὶ τὰ π ε ρ ῖ τ ῆ ς ὀ ρ θ ῶ ῖ ς ἡ μ ὶ ν πί σ τ ε ω ς π ε π ρ α γ μ ἔ ν α ἐ ν τ ῇ σ υ ν α χ θ ε ῖ σ η π ρ ῶ η ν ἐ ν τ α ῦ τ η τ ῆ π ὄ λ ε ι μ α κ α ρ ι ω τ ἄ τ η σ υ ν ὀ δ ω ἂ ν α γ ν ω σ θ ῆ ν α ι»². Ἡ πρότασις αὕτη, μετὰ τὴν γενομένην ἀποκατάστασιν τοῦ Εὐτυχοῦς, οὔτω γενικῶς ἐκφραζόμενη, πλὴν τῶν μειωημένων εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ Διοσκόρου, ἦτο ἀκατάληπτος διὰ τοὺς πλείστους συνέδρους. Διὰ τοῦτο πρῶτος ὁ Δόμινος ἔσπευσε νὰ συγκατατεθῆ εἰς τοῦτο, ἠκολούθησαν δ' αὐτὸν ὁ Θαλάσσιος, ὁ Εὐσέβιος τῆς Ἀγκύρας καὶ ὁ τρομοκρατηθεὶς ἤδη ὑπὸ τοῦ κόμιτος Ἑλπιδίου Ἐφέσου Στέφανος, ὅστις ὅμως ἀγνοῶν τὸν σκοπὸν τοῦ Διοσκόρου ἐνόμισεν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας καὶ τῆς βεβαιώσεως αὐτοῦ ἐν Ἐφέσῳ, ὡς τοῦτο ἐγένετο εἰς ὅλας τὰς μετὰ τὴν α'. οἰκουμενικὴν Σύνοδον, διὰ τοῦτο εἶπεν «Ἀναγνωσθήτω ἡ ἔκθεσις, ἡ γενομένη παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ 318 πατέρων, καὶ ἡ βεβαιώσασα ἐν Ἐφέσῳ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως», ὁμοίον τι δὲ εἶπον καὶ ὁ Θαλάσσιος καὶ ὁ Ἀγκύρας³, οἱ δὲ λοιποὶ ὁμαδικῶς συγκατένευσαν. Ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη πρὸ πολλοῦ δύσει καὶ ἐπελθόντος σκότους ἐγένεν ἀνάγκη νὰ ἀναφῶσι κηρία καὶ ἐν μεσῷ τοῦ ἡμιφαιτος ἐκείνου ἀνεγνώσθη ἡ πρῶξις τῆς 22 ἰουλίου τοῦ 431 τῆς ἐν Ἐφέσῳ οἴκουμ. Συνόδου, ἔνθα ἐξετασθεῖσις τῆς ὑποθέσεως Χαρισίου περὶ ὑποκαταστάσεως τοῦ ἐπισήμου τῆς Ἐκκλησίας Συμβόλου ἐν τῇ ὁμολογίᾳ πίστεως τῶν ἐξ αἰρέσεων εἰς τὴν Ὄρθοδόξον Ἐκκλησίαν προσερχομένων, δι' ἄλλον, ἔστω καὶ ταυτοδυνάμου καὶ ὀρθοδόξου⁴, ἡ Σύνοδος ἐκείνη ὥρισεν ἐτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξείναι προφέρειν ἢ γοῦν συγγράφειν ἢ συντιθέναι παρὰ τὴν ὀρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν τῇ Νικαίᾳ

1. Mansi VI c. 861—864—Schwartz p. 186—187.

2. Mansi VI c. 869—Schwartz p. 186· 187.

3. Mansi αὐτόθι καὶ Schwartz ἐπίσης.

4. Βλ. Ἄδ. Ν. Διαμαντοπούλου: Ἡ Γ' Οἰκ. Σύνοδος ἐν Ἐφέσῳ σ. 138—140.

συναχθέντων σὺν ἁγίῳ Πνεύματι· τοὺς δὲ τολμῶνιαις ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν ἢ γοῦν προσκομίζειν ἢ προφέρειν τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἢ ἐξ Ἑλληνισμοῦ ἢ ἐξ Ἰουδαϊσμοῦ ἢ γοῦν ἐξ αἰρέσεως οἷας δηποτοῦν, τούτους εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοί ἄλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τοὺς κληρικούς τοῦ κλήρου, εἰ δὲ λαϊκοὶ εἶεν ἀναθεματίζεσθαι». Καὶ ὁ μὲν σκοπὸς τοῦ κανόνος ἢ ὅρου τούτου εἶνε σαφῆς ἐξ αὐτοῦ τοῦ κειμένου. Ὁ Διόσκορος ὁμοῦς προσήρμοσεν αὐτὸν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Δορυλαίου Εὐσεβίου καὶ πάντων ὅσοι ἠκολούθουν αὐτούς. Ἀναγνώσθωντες ὅλου τοῦ ὁρισμοῦ ὁ Διόσκορος εἶπεν: «Οἶμαι πᾶσιν ἀρεσκέν τὰ ἐκτεθέντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ συνεληθόντων πάλαι, ἃ καὶ ἐβεβαίωσε καὶ μόνα κρατεῖν ὥρισεν ἢ ἐνταῦθα συνειλεγμένη πρῶν ἁγία σύνοδος θεοφιλῆ καὶ ἀρχοῦντως ἔχοντα· ἠκούσαμεν δὲ ὁρισάντων αὐτῶν οὕτως: εἴ τις παρὰ ταῦτα λέγει ἢ φρονεῖ ἢ ἀνασκευάζει ἢ ζητεῖ, ὑποκείσθω τῇ ἀποφάσει. Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἕκαστος ποίαν ἔχει γνώμην, λεγέτω· δυνάμεθα παρὰ ταῦτα ἢ ζητεῖν ἢ ἀνασκευάζειν; εἰ δὲ τις ἐξήτησε περαιτέρω τῶν εἰρημένων, οὐ δικαίως ὑποκείσεται τῇ ἀποφάσει τῶν πατέρων; λεγέτω τοίνυν ἕκαστος ὑμῶν εἰ ταύτης ἐστὶ τῆς γνώμης». Ὁ Διόσκορος θέλει ν' ἀγνοῇ τὴν ὑπὸ τῆς β' οἴκου. Συνόδου τοῦ 381 κατὰ τοῦ Μακεδονίου καὶ Ἀπολλιναρίου συμπλήρωσιν καὶ διασκευῆν τοῦ ἐν Νικαίᾳ Συμβόλου· θέλει δὲ ἐναντίον πάσης λογικῆς ν' ἀγνοῇ τὸ Σύμφωνον τῶν Διαλλαγῶν τοῦ 433, τὸ ὁποῖον ἐδέχθησαν πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι καὶ τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν ἐκδοχὴν τοῦ Διοσκόρου, καθίστα ὑπόδικον καὶ παραβάτην τοῦ ἀνωτέρω κανόνος πρῶτον τὸν διατυπώσαντα καὶ ὑπογράψαντα αὐτὸ Κύριλλον καὶ πᾶσαν τὴν ἔκτοτε ἐκκλησιαστικὴν Ἱεραρχίαν. Ὁ Κύριλλος ἐπισημότερα ἤδη τῷ 434 εἶχεν ἀνασκευάσει καὶ ἀποκηρύξει τοιαύτην ἐκδοχὴν τῆς διατάξεως τῆς Γ' Οἴκου. Συνόδου· διότι, ὅτε οἱ ἐπίσκοποι Φοινίκης, ἀποτρίβοντες ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπὶ Νεστοριανισμῷ κατηγορίαν, ἐξέδωκαν «ἐκθεσιν πίστεως», περιέχουσαν κατὰ λέξιν αὐτὰ ταῦτα, ὅσα ὁ Φλαβιανὸς ἐν τῇ Ἐνδημούσῃ ἀπήγγειλεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 12 Νοεμβρίου 448' καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν Θεοδόσιον ὁμολογία πίστεως αὐτοῦ², κατηγορήθησαν δὲ διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀδιαλλάκτων ὁπαδῶν τοῦ Κυρίλλου ἐπὶ παραβάσει τῆς ἀνωτέρω διατάξεως τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδοι, αὐτὸς ὁ συντάκτης τῆς διατάξεως ταύτης Κύριλλος προσέβη συνήγορος αὐτῶν ὡς νομίμως καὶ κανονικῶς πραξάντων, ἅτε οὐχὶ νέον Σύμβολον προσφερόντων, ἀλλ' ἐρμηνείαν τῆς ἑαυτῶν πίστεως ἐν τῷ Συμβόλῳ περιεχομένης³.

41. Εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Διοσκόρου διατυπωθεῖσαν ἐρώτησιν ἔσπευσαν

1. Βλ. ἀνωτέρω § 14. 2. Βλ. § 27.

3. Migne t. 77 c. 188—189: «Τί τοίνυν διαλοιδοροῦνται μάτην ἔκθεσιν συμβόλου καινὴν ὀνομάζοντες τὴν συναίνεσιν τῶν κατὰ τὴν Φοινικὴν θεοσεβηστάτων ἐπισκόπων, ἣν πεποιήνται χρησίμως τε καὶ ἀναγκαίως, ἀπολογούμενοί τε καὶ θεραπεύοντες τοὺς σιηθέντας διὰ ταῖς Νεστορίου ἀκολουθοῦσι καινοφρονίαις;»

ν' ἀποκρίνονται συναινοῦντες οἱ μὲν ἐν γνώσει τοῦ ὑστεροβούλου σκοποῦ αὐτοῦ, οἱ δὲ ὄλως οὐδὲν ὑποπιτεύοντες, ὡς π. χ. καὶ οἱ δύο παπικοὶ λεγάτοι. ὧν ὁ μὲν Ἰούλιος εἶπεν ὅτι «ταῦτα κατέχει ἡ ἀποστολικὴ καθέδρα», ὁ δὲ Ἰλαρος: «τὰ πρόσφατον ἀναγνωσθέντα τοῦτο μὲν ἐκ τῆς τῶν ἐν τῇ Νικαέων συνηγμένων πίστεως, τοῦτο δὲ καὶ βεβαιωθέντα ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἐφεσον ἀγία συνόδῳ πάλαι συνειλεγμένη ὁ ἀποστολικὸς θρόνος καὶ διδάσκει καὶ προεβέβει· ταῦτα τοίνυν οἶδα συνάδοντα τοῖς δόγμασι τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τοῖς ἰδίοις δὲ πρὸς ὑμᾶς, ἁγιώτατοι, ἐνέθηκεν ὁ ἀποστολικὸς θρόνος γραμμασιν, ἅπερ εἰ κελεύσοιτε ἀναγνωσθῆναι, γνώσεσθε συνάδοντα τῇ ἀληθείᾳ». Μάτην ὅμως τὸ τρίτον ἤδη ἐπεζήτησεν ὁ Ἰλαρος τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ πάπα, ἐξ ὧν ἴσως θ' ἀνετρέπετο τὸ σχέδιον τοῦ Λιόσκορου. Ὑπῆρξαν ὅμως καὶ ἐπίσκοποι, οἵτινες ἐνόησαν τὴν ὑστεροβουλίαν τοῦ προεδρεύοντος, ὡς ὁ Ἰκονίου Ὀνησιφόρος, ὅστις εἶπεν εὐθύς πρὸς τοὺς παρακαθημένους ἐπισκόπους ὅτι ὁ κανὼν οὗτος δι' οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἀναγιγνώσκειται ἢ ἵνα ὁ Φλαβιανὸς καθαιρεθῆ¹. Μετὰ ταῦτα ὁ Διόσκορος ἐκάλεσεν ἀμέσως τοὺς νοταρίους καὶ λαβὼν τὴν ἐτοιμὴν διατύπωσιν τῆς καθαιρέσεως τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Λορυλαίου ἀνέγνω αὐτὴν ἔχουσαν ὡς ἑξῆς: «ἐπειδήπερ ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος, ἡ ἐν Νικαία πάλαι συναγερμένη κατὰ βούλησιν Θεοῦ τὴν ὀρθὴν ἡμῶν καὶ ἀμώμητον ἐξέθειο πίστιν, ἣν τινα καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ πρὸ βραχέος ἐνταῦθα συνειλεγμένη, ἐβεβαίωσε καὶ ταύτην μόνην κρατεῖν καὶ ἐκκλησιαζέσθαι ὥρισε, τυπώσασα καὶ τοῦτο, ὥστε μηδεὶν ἐξέλαι ἐτέραν πίστιν παρὰ ταύτην ἐκτίθεσθαι ἢ ζητεῖν ἢ καινοουργεῖν τι ἢ ὄλως ἀνακινεῖν τι περὶ τῆς εὐαγοῦς ἡμῶν θρησκείας, τοὺς δὲ γε παρὰ ταῦτα ἢ φρονεῖν ἢ ζητεῖν ἢ συντιθέναι τι πειρωμένους ἢ ὄλως ἀνασχυνάζειν ἐπιχειροῦντας τὰ τετυπωμένα ἐπιτιμίοις φανεροῖς ὑποβέβληκεν, ἢν' εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι, ἀλλότριοι τῆς ἐπισκοπῆς γίνονται, εἰ δὲ κληρικοί, τοῦ κλήρου, εἰ δὲ λαϊκοί, ξένοι τῆς κοινωνίας (ταῦτα γὰρ ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἀκριβῶς ὑπομνημάτων ἐδιδάχθημεν), φαίνονται δέ, ὡς συνορᾷ ἡ ἁγία αὕτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, πάντα σχεδὸν ἀνακινήσαντες καὶ μετασκευάσαντες. Φλαβιανὸς ὁ γεγονὼς τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν Ἐκκλησίας ἐπίσκοπος καὶ Εὐσέβιος τοῦ Λορυλαίου, καὶ σκανδάλου καὶ ταραχῆς γεγονότες πρόφασις τοῖς τοῖς ἁγίαις Ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξοις λαοῖς, εὐδὴλον ὡς ἑαυτοὺς ὑπέθησαν τοῖς ὀρισμένοις τὸ τνηκαῦτα συνοδικῶς παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων ἐπιτιμίοις. Ὅθεν δὴ καὶ ἡμεῖς τὰ ἐκείνων βεβαιοῦντες ἄλλοτριούς αὐτούς, τοὺς μνημονευθέντας Φλαβιανὸν καὶ Εὐσέβιον, παντὸς ἱερατικοῦ καὶ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος κερκίκαμεν εἶναι. Κατατιθέσθω δὴ ἕκαστος τῶν παρόντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τὴν ἑαυτοῦ γνώμην καὶ φραγερὰν ταύτην ποιεῖτω ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων· σύμπαντα μέντοι τὰ πραιτόμενα σήμερον γνωρισθήσονται τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν βασιλεῦσι.»

(Συνεχίζεται)

ΑΔΑΜ. Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ